

Odgovor
na nekoristno polemiko

„Čudimo se, da se slovenski člani SPO še niso oglasili k tej zadevi“, je zapisal zadnji uvodničar v Našem tedniku-Kroniki v svoji polemiki k podpisni akciji nemških šovinistov vseh barv proti sedanjemu šolski ureditvi.

Naj bo odgovor čisto kratek: naše stališče do šolskega vprašanja in do člena 7 sploh je bilo javnosti in vladi jasno in odločno povedano v skupni spomenici koroških Slovencev. Mi vsaj smo z vso resnostjo in iskrenostjo sodelovali pri formulaciji Spomenice v vseh njenih delih in jo podpisali brez slehernega pridržka. Nam je zato izjava v Spomenici, „da smo in bomo storili koroški Slovenci vse, da preprečimo nacionalne razprtije in da smo pripravljeni, da tvorimo most, ki naj veže naroda sosedo in sosednji državi, kar bo nov in trden element miru v tem delu Evrope“, resna in smatramo, da polemika z nemškimi šovinisti, ki tudi v trenutni podpisni akciji proti dvojezični šolski ureditvi ne prinesejo niti enega novega, kaj šele pozitivnega pogleda oziroma argumenta, v ničemer ne preprečuje nacionalnih razprtij niti ne razčiščuje vprašanj niti ne koristi, temveč položaj kvečjemu le komplicira.

Zato ne polemiziramo z nemškimi šovinisti, pa naj so katere koli barve, pač pa se trudimo, da objasnimo svoje načelno gledanje povsod tam, kjer smatramo, da to koristi. Ne polemiziramo, pač pa z veseljem beležimo pozitivne primere, kakor primer iz Borovlj, kjer se tamošnji socialisti niso hoteli vključiti v to šovinistično podpisno akcijo, pozdravljamo tudi izražanje socialističnega poslanca Janschitz, ki je v parlamentu pravilno postavil, da je nacionalno vprašanje v osnovi socialno vprašanje in da manjšinskega vprašanja ni mogoče reševati z gledišča večine.

Tudi mi smo namreč prepričani, da naše vprašanje ni zgolj nacionalno vprašanje temveč je to vprašanje človeških pravic sploh, je vprašanje razvoja demokracije in socialističnih sil v državi. Te pa se brez dvoma ne bodo krepile z razpihovanjem šovinizma, temveč obratno s preprečevanjem vsega, kar lahko razdvaja delovnega človeka in ogroža sporazumevanje med narodi ter mir v tem delu Evrope.

Prav zaradi tega smo tudi prepričani, da je Združena Evropa in Federacija podonavskih narodov mogoča in realna le v socialistični perspektivi, ne pa tako kakor so si jo zasnovali razni emigranti pod krinko „znanstvenega proučevanja“ na nedavnem zasedanju tako imenovanega Znanstvenega instituta za proučevanje vprašanja Podonavja v Salzburgu. Govori in razgovori, ki so jih tam imeli pod vodstvom nekdanjega eksperta za koroško vprašanje in predsednika tega instituta bivšega poslanika Hornbostla razni emigrantski voditelji kot Hrvata dr. Krunoslav Draganović iz Rima in dr. Stjepan Buč iz Münchena, Slovak dr. Ferdinand Durčanský iz Münchena, sudetski Nemec dr. Rudolf Lodgman iz Auena, Čeh dr. Karel Locher iz Londona, Madžara Louis de Mariaffi iz Innsbrucka in dr. Anton Raduanszky iz Pariza, sedmokraški Saksonec dr. Oto Folberth, donavski Švab prof. Adalbert K. Gauss in pa glavni urednik Našega tednika-Kronike dipl. jur. Anton Lipovšek iz Celovca kot „zastopnik Slovencev“, kakor je razvidno iz tednika „Donauland“, brez dvoma ne služijo miru v tem delu Evrope.

Nas zanima le katere „Slovence“ je „zastopal“ gospod dipl. jur. Lipovšek? Slovence iz LR Slovenije gotovo ne! Odločno pa se zoperstavljam, če tudi proti samemu domisleku, da bi „zastopal“ koroške Slovence in bi nas kdo povezal s temi emigrantskimi krogi in njihovimi političnimi koncepti.

Mi se ne čudimo, da je Naš tednik-Kronika v svojem poročilu o tem salzburškem zasedanju zamolčal zastopstvo svojega glavnega urednika in prav to plat „znanstvenega proučevanja“, ker pač dobro ve, da naše ljudstvo nič noče imeti opravka z emigracijo in z njenimi emisarji, pa čeprav so našli pot iz samega Rima v Celovec v uredništvo Našega tednika-Kronike.

Manjšinskih vprašanj ni mogoče reševati
po večinskem načelu

V ponedeljek se je pričela v parlamentu obširna razprava o proračunu za prihodnje leto in bo predvidoma trajala teden dni. Po kratki generalni debati so že prvi dan pričeli s specialno debato o posameznih proračunskih postavkah.

Med razpravo o postavki, ki je predvidena za potrebe zunanjega ministrstva, je več poslancev govorilo tudi o razmerah na Južnem Tirolskem. Poslanec ljudske stranke Kranabitter je označil odcepitev Južne Tirolske kot največjo krivico vseh časov. Dejevo, da so tirolski predstavniki, zvezni kancler in vsi poslanci v parlamentu vedno spet zahtevali točno izvajanje Pariškega sporazuma, je že privedlo do posameznih izboljšanj na Južnem Tirolskem. Do dejanskega prijateljstva med Italijo in Avstrijo pa bo lahko prišlo šele, ko bo Italija zadovoljivo tolmačila in izvajala Pariško pogodbo.

Socialistični poslanec Zechtl je ugotov-

vil, da Italija ne izpolnjuje vrsto pogodbenih dolžnosti in da morata avstrijski parlament in vlada doseči, da bo Italija po duhu in besedilu v polni meri izvajala pogodbeno določbo. Južnim Tirolcem — je dejal — je najbolj pri srcu ohranitev njihovega materinskega jezika. Neznosno je, da italijanska vlada še vedno ravna z jezikom Južnih Tirolcev kot s pomožnim jezikom. Južnotirolski župani v medsebojnem poslovanju ne smejo uporabljati nemščine, pa tudi sodišča ne smejo obravnavati v nemškem jeziku.

V razpravi je sprožil koroški socialistični poslanec Janschitz tudi vprašanje narodnotne manjšine na Koroškem. Manjšinskih vprašanj — je dejal med drugim — ni mogoče reševati po večinskem načelu, marveč le s toleranco. Vsak politik, ki se zaveda svoje odgovornosti, si je na jasnem in tudi mi vsi vemo, da je koroško šolsko vprašanje eno izmed naj-

bolj kočljivih vprašanj naše države sploh. Za to mislim, da lahko trdim, da so bili nekvalificirani napadi naših nasprotnikov v tisku na socialističnega deželnega glavarja Wedeniga v tem vprašanju nestvarni.

Manjšinsko vprašanje na Koroškem ni samo nacionalni, marveč predvsem socialni problem, je nadaljeval govornik ter v tej zvezi opozoril na to, da je dvojezično ozemlje v kulturnem, zlasti pa v gospodarskem pogledu zaostalo. Naša naloga bo — je dejal — skrbeti za to, da se bo moglo to ozemlje s pospeševanjem kmetijstva, z industrializacijo in izgradnjo cest vključiti v splošni gospodarski razvoj Avstrije. Na koncu se je govornik zavzel za spravljivo zadržanje do Slovencev in za taktično obravnavanje vseh vprašanj z demokratično disciplino in odkrito diskusijo, da bi se zajamčilo mirno sožitje na Koroškem.

Zadnji teden zasedanja Glavne skupščine OZN

Pri volitvah tretjega člana VS so se več tednov vrteli v začaranem krogu, ker je ameriški odbor vztrajal na izvolitvi Filipinov, medtem ko so Evropejci z Anglijo na čelu stali odločno za Jugoslavijo. Končno so se sporazumeli, da bodo skušali najti rešitev s postavitvijo tretjega kandidata — Švedske.

Še bolj zamotano pa je vprašanje sprejema 18 držav v OZN. Medtem ko se je pretežna večina delegacij izrekla za sprejem vseh 18 držav skupaj, se je predstavnik nacionalistične klike na Formozi (ki po milosti Amerike še vedno predstavlja

Kitajsko) nenadoma spomnil svoje pravice. Zagrožil je, da bo vložil svoj veto proti sprejemu Mongolije v OZN, kar bi pomenilo, da bi bil sploh dvomljiv sprejem vseh kandidatov, med katerimi je tudi Avstrija, ker bi v tem slučaju tudi Sovjetska zveza vložila veto.

V zvezi s sprejemom novih članov OZN je bila v precejšnji meri razgaljena tudi zakulisna igra velesil in posebno ameriška zunanja politika je utrpela mnogo na svojem ugledu. Pokazalo se je, da pot, ki jo hoče zunanji minister s svojimi sodelavci, ni vedno tudi pot ameriške javnosti. Tako so objavili osro obsodbo Dullesove taktike razni ameriški listi, med katerimi je posebno ostra »New York Herald Tribune«, ki v zvezi s sprejemom novih članov OZN pravi, da je ta dogodek »strašen primer za to, kako se lahko izgubi vpliv, kako se lahko samega sebe naredi za tepca in le zato, ker ljudje na najvišjih položajih ne razmišljajo o tem, kar se dogaja in kar delajo«.

Po zadnjih poročilih se je Varnostni svet na svoji nočni seji v sredo sporazumel za kompromisno rešitev v vprašanju sprejema novih članov OZN. Sklenili so, da sprejmejo od 18 kandidatov 16, med-

Faure in Mendes-France sta si napovedala boj

V soboto opolnoči je potekel rok, do katerega so morale francoske politične stranke predložiti vezane liste za svoje predvolilne zveze. Kakor znano, bodo v Franciji splošne parlamentarne volitve

Pierre Mendes-France

2. januarja prihodnjega leta. Prvi uradni podatki o povezovanju list kažejo, da bo 28 narodnih političnih skupin nastopilo samostojno na volitvah samo v desetih okrožjih, v vseh ostalih okrožjih pa je prijavljenih 33 koalicijskih list.

Nove združitve list dajo spoznati, da se bodo v glavnem 4 skupine borile za glasove volivcev. To so predvsem desni pod vodstvom ministrskega predsednika Faure-a, ki združujejo pristaše radikalnih socialistov, zveste Faure-u, večino desno usmerjenih neodvisnih in katoliške ljudske republikance.

Drugo skupino tvorijo združenje levo usmerjenih republikancev, ki jih vodi bivši ministrski predsednik Mendes-France,

socialisti, Mendes-France-ju zvesti radikalni socialisti in nekatere manjše stranke.

Tretja skupina so komunisti, ki bodo nastopili popolnoma samostojno. V četrto skupino bi končno spadali pristaši reformatorja davkov Poujade. Praktično izginila pa je velika skupina gaulistov, ki so na volitvah leta 1951 dobili še veliko število glasov.

Spričo takšne razvrstitve francoskih političnih strank je predvolilni položaj v Franciji dokaj nejasen, vendar pa se na podlagi različnih prognoz lahko sklepa, da bodoča narodna skupščina ne bo bistveno drugačna od dosedanje. Glavna bitka se bo vsekakor bila med socialisti in

Edgar Faure

radikalno republikansko levico z Mendes-Franceom na čelu na eni, ter desno fronto neodvisnih, kmetov in narodnih republikancev pod vodstvom Faure-a na drugi strani. Pričakujejo pa, da bo naraslo število komunističnih poslancev.

Razglas

Pokrajinski odbor SKZ je v smislu pravil sklical

redni letni pokrajinski občni zbor
Slovenske kmečke zveze

za četrtek, 22. decembra 1955 s pričetkom ob 9. uri dopoldne v dvorani I Delavske zbornice v Celovcu.

Vsi delegati so dolžni, da se občnega zbora udeležijo. Gostje, predvsem pa kmečka mladina, so prisrčno vabljeni.

tem ko članstvo Mongolije in Japonske trenutno odločijo. Med novo sprejetimi državami-članicami OZN so poleg drugih tudi Avstrija, Italija, Albanija, Romunija in Madžarska itd.

Pred zadnjim kompromisom, ki ga je predložila Sovjetska zveza, je bilo pri glasovanju o novih članih vloženih 14 votov in je sovjetski zastopnik z obžalovanjem ugotovil »ironijo, da je ena oseba, ki ne zastopa nikogar (predstavnik kuomintangske klike na Formozi), preprečila rešitev, za katero je bila pretežna večina«.

Končno pogajanja o vrnitvi ziljskih planin

Ko so bila prejšnji mesec v Kranju uspešno zaključena pogajanja, v katerih so se zastopniki pašnih in servitutnih skupnosti občine Bekštanj ter predstavniki koroške deželne vlade sporazumeli s predstavniki okrajnega ljudskega odbora Kranj o izkoriščanju pravic paše na jugoslovanski strani ziljskih obmejnih planin, je koroški tisk s priznanjem ugotovil, da je ta sporazum izraz medsebojnega sosedskega razumevanja in hkrati dokaz, da je ob dobri volji kljub različnim pravnim sistemom mogoče zadovoljivo reševati tudi tako občutljiva vprašanja kot so lastniško-pravna vprašanja.

Ob tej priložnosti je bilo v koroškem tisku izraženo tudi začudenje, da s sosedno Italijo, ki ima slično pravno ureditev kakor Avstrija, ni mogoče priti do sporazuma glede lastninskih, pašniških in servitutnih pravic, ki jih je Mussolinijev fašistični režim sporazumno s Hitlerjem vzel obmejnimi ziljskim kmetom. V tej zvezi je tudi koroška deželna vlada z obžalovanjem ugotovila, da so ostala doslej brezuspešna vsa prizadevanja, da bi prišlo tudi z Italijo do ustrezne rešitve.

Po preteku enega meseca po sklenitvi sporazuma med Koroško in Slovenijo je sedaj končno tudi Italija izrazila svojo pripravljenost za pogajanja o izkoriščanju planinskih in gozdnih zemljišč na obmejnem področju ziljskih in kanalskih planin.

Po prvi svetovni vojni, ko je bila Kanalska dolina dodeljena Italiji, je bil del ziljskih agrarnih skupnosti s pašniško in gozdno posestjo razkosan z državno mejo, vendar so agrarne skupnosti ziljskih kmetov ostale še nadalje lastnice ter so na podlagi tozadevnih pogodb med Avstrijo in Italijo nemoteno lahko izkoriščale svojo posest na italijanski strani. Tudi posamezni kmetje so lahko še nadalje izkoriščali svojo posest, ki je pripadla k Italiji. Ziljske agrarne skupnosti so obsegale na avstrijskem in italijanskem ozemlju skupno 2.643 hektarjev z možnostjo paše za okoli 1.200 goved. Mussolinijev režim pa je pozneje razlastil 1.111 ha posesti ziljskih agrarnih skupnosti in zemljišča kmetov na področju avstrijsko-italijansko-jugoslovanske tromeje vzhodno od Trbiža, kjer je razlastitev prizadela okrog 70 gospodarjev, ki so zgubili na ta način 366 ha svoje posesti.

Slovenska kmečka zveza je že leta 1947 prvič intervenirala pri naših oblasteh, da

bi se zavzele za povrnitev zemljišč, ki jih je italijanski fašistični režim nasilno odvzel ziljskim kmetom. Po ponovnih intervencijah oškodovanih Ziljanov in končno tudi koroških oblastvenih organov na Dunaju je pristojnim državnim oblastem sedaj le uspelo prepričati italijansko vlado o potrebi in nujnosti pogajanj za ureditev teh vprašanj, ki so za prizadete kmete in kmečke skupnosti v Zilji velikega gospodarskega pomena.

Te dni je odpotovala šestčlanska avstrijska delegacija v Rim, kjer so se pričeli

Zvezni kancler poziva:

Kupujte avstrijsko blago!

Zvezni kancler ing. Raab je te dni že v drugič pozval prebivalstvo, naj se v svojih nakupih pred prazniki odloča za avstrijsko blago. Izrecno ponavljam — je dejal — da nismo proti uvozu inozemskih izdelkov, saj bi sicer ne bili sklenili v zadnjem ministrskem svetu povišanja liberalizacije na 90 odstotkov vsega uvoza. Če hočemo z našimi izdelki na svetovni trg, moramo dopuščati tudi uvoz tujih izdelkov. Uvoz uravnava cene in jih znižuje, zato nič ne škodi, če pride nekaj svežega zraka od zunaj.

Treba pa je imeti pred očmi, da imamo v prvih desetih mesecih letošnjega le-

minuli ponedeljek prvi razgovori s predstavniki italijanske vlade. V avstrijski delegaciji pod vodstvom legacijskega svetnika dr. Friesa so predstavniki ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo ter finančnega ministrstva in zastopniki koroške deželne vlade.

Koroški uradni list »Kärntner Landeszeitung« je v svojem poročilu o pričetku pogajanj v Rimu poudaril, da bi bilo želeto, da bi razgovori v Rimu potekali v istem duhu dobrega sosedstva, kot so ga pokazale jugoslovanske oblasti.

ta že pasivno trgovinsko bilanco v višini 3,7 milijarde šilingov in da bomo, če pojde tako naprej, do konca leta uvozili za 4 1/2 milijarde več kot pa smo uspeli izvoziti. Zato naj prebivalstvo pri svojih nakupih upošteva avstrijsko blago, če je po kvaliteti in ceni enako inozemskemu — kar je v večini primerov. S tem omogočamo sodržavljanom zaposlitev in se izognemo nevarnosti porasta brezposelnosti in s tem zvezanim višjim izdatkom, ki bi jih morali kriti s povišanjem davkov ali pa s odložitvijo ustvarjanja trajnih vrednot.

Tudi v Borovljah slovenščina neenakopravna pred sodiščem

V zvezi z neko manjšo prometno nezgodo, ki se je bila pripetila letos poleti, je moral minuli teden Danilo Kupper skupno z veleposestnikom C. Voigtom kot obtoženec pred boroveljsko okrajno sodišče. Čeprav je sodnika dr. Hermann Rossmana že takoj, ko je prejel sodnijski poziv, opozoril na to, da bo na osnovi pravic, zajamčenih koroškemu Slovincem po členu 7 državne pogodbe, zahteval slovensko obravnavo in čeprav je svojo zahtevo po slovenski obravnavi, ponovno sklicujoč se na državno pogodbo in še na vladni komentar k posameznim členom državne pogodbe, ki pravi, da je določilo o slovenščini kot uradnem

jeziku brez posebne izvedbene zakonodaje takoj uporabno in izvršno, pred začetkom obravnave odločno ponovil, mu je bila ta pravica odrečena.

S sklicevanjem na neka navodila prezidija deželnega sodišča v Celovcu in s praznim izgovorom, češ da je treba razlikovati med uradnim in državnim jezikom, je boroveljski sodnik skušal dopovedati obtožencu, da je »notranji uradni jezik« slej ko prej nemški, da mora biti protokolirano v nemškem jeziku, da ima slovenski obtoženec le pravico sam uporabljati svoj materni jezik. Da ga razume, se mora sodišče poslužiti zapriseženega tolmača, ki je dolžan Slovincu pred sodiščem raztolmačiti le »bistveno vsebino« — torej ne vsako besedo — predlogov državnega pravdnika, izpovedi prič itd. in končno še, da obtoženi, ako hoče, lahko v roku enega tedna po razsodbi zahteva pismeni slovenski prevod razsodbe.

Kljub temu, da je obtoženi Danilo Kupper navzlic takemu sodnikovemu dopovedovanju vztrajal pri svoji zahtevi po slovenski obravnavi in odklonil razpravo preko navzočega tolmača, ker tako ne bi bilo zadoščeno zakonitemu določilu v državni pogodbi o slovenščini kot uradnem jeziku, je sodnik prezirajoč zakonito pravico obtoženca in z izgovorom, da noče z obtožencem razpravljati o vprašanjih, o katerih si še ministri niso na jasnem, nadaljeval obravnavo v nemškem jeziku. Tako je bil obtoženec prisiljen, da iz zgolj materialnih vidikov, da ne bi utrpel denarne škode, zastopa svoje koristi v nemški sodnijski obravnavi. Jasno pa je izpovedal in dal to tudi zapisati v sodnijski protokol, da bo na pristojnem mestu vložil pritožbo proti takemu kratenju pravice, ki je koroškemu Slovincem zajamčena z državno pogodbo.

Ne glede na to, da je sodnik dr. Rossmann, kar se tiče samega predmeta in vsebine obravnave, le-to vodil zelo stvarno in na koncu izrekel tudi stvarno razsodbo, bo končno le moral vzeti na znanje, kakor bodo morali vzeti na znanje vsi, ki danes s svojih uradnih stolčkov še skušajo kratiti zakonite pravice koroškemu Slovincem, da ni skladno, po eni strani pritoževati se na primer nad neenakopravnostjo nemškega jezika pred sodišči na Južnem Tirolskem — kar je bilo baš te dni primer —, po drugi strani pa v lastni deželi brez sramu biti prav tak zatiralec enakopravnosti jezika svojega slovenskega sodeželana.

PO ŠIRNEM SVETU

Berlin. — Kakor poroča obveščevalni urad zapadnega Berlina, je Sovjetska zveza poslala vladi v Vzhodni Nemčiji posebno noto, v kateri poudarja, da vlada Sovjetske zveze ni zainteresirana na zaostritvi vprašanja Nemčije. V noti je poudarjeno, da Sovjetska zveza ne želi, da bi razdelitev Berlina vplivala na zaostritev nemškega vprašanja.

Damask. — Z napadom izraelskih čet na položaje sirijske vojske na vzhodni obali Genezareškega jezera, pri katerem je izgubilo življenje najmanj 50 vojakov, se je položaj med Izraelom in Sirijo zelo zaostril. Vse v južni Siriji nameščene čete so v alarmni pripravljenosti. Okrepitve vojaških sil na meji pa se nenehno nadaljujejo. Ojačali so tudi sirijske letalske sile na področju sirijsko-izraelske meje.

Washington. — Ameriški zunanji minister Dulles je imel v ponedeljek posebno konferenco z veleposlaniki arabskih dežel v Washingtonu. O tem, kaj so na konferenci sklepali, ni nič znanega. Konferenca je bila sklicana na željo arabskih diplomatov.

Zürich. — V nedeljo so bile v glavnem mestu Švice Bernu volitve v mestni svet, na katerih so socialisti dobili večino. Bili so izvoljeni 4 socialistični in 3 meščanski mestni svetniki. Socialisti so na teh volitvah doživeli precejšen prirastek na glasovih.

Damask. — Prvi dan »Tedna orožja« so zbrali v glavnem mestu Sirije Damasku milijon dolarjev prostovoljnih prispevkov. »Teden orožja« je pod pokroviteljstvom predsednika republike Sukrija Kuatlija. Odbor za pobiranje prispevkov računa, da bo zbral v tem tednu kakih 10 milijonov dolarjev za oborožitev.

Alžir. — Generalni guverner Alžira je objavil poročilo, v katerem je rečeno, da splošne volitve, ki bodo 2. januarja v Franciji, ne bodo hkrati razpisane tudi v Alžiru.

Tokio. — V Majsur je prispela skupina 43 bivših japonskih vojni ujetnikov, ki so bili ujeti v Sovjetski zvezi in tam tudi obsojeni zaradi številnih vojnih zločinov. Sedaj so se vrnili v domovino.

Rim. — Iz italijanske liberalne stranke je izstopilo 30 članov njenega nacionalnega sveta. Ustanovili so novo radikalno stranko, ki se bo v okviru bloka meščanskih demokratičnih strank zavzemala za socialne in gospodarske reforme in za varstvo sedanjih ustavnih pridobitev v Italiji.

Washington. — V tekočem finančnem letu, ki traja do konca junija 1956, je ameriški kongres odobril 2.703.000.000 dolarjev za vojaško, gospodarsko in tehnično pomoč približno 40 državam. Za prihodnje finančno leto bo Eisenhowerjeva vlada verjetno predlagala kongresu 2.670.000.000 dolarjev za pomoč tujini. Proračunski odbor je že odobril to vsoto, od katere bi se uporabilo 1.600 milijonov dolarjev za gospodarsko, obrambno in tehnično pomoč, nekaj nad eno milijardo dolarjev pa za dobavo orožja.

New York. — V primeru, da predsednik Eisenhower ne bo kandidiral na predsedniških volitvah, ki bodo prihodnje leto, bi morala republikanska stranka določiti za kandidata sedanjega šefa zveznega preiskovalnega urada Edgara Hooverja, je te dni izjavil republikanski senator Mundt. Izrazil pa je prepričanje, da bo Eisenhower kandidiral.

Pariz. — Minister za zunanje zadeve v Zapadni Nemčiji, von Brentano, je prispel v ponedeljek v Pariz, kjer se je sestel s francoskim zunanjim ministrom Pinayom. Na prvi seji, ki so ji prisostvovali izvedenci obeh držav, sta se oba državna razgovarjala o Posarju. V ponedeljek pa je bilo tudi objavljeno, da bo zunanji minister von Brentano v februarju prihodnjega leta obiskal ZDA, kjer bo gost ameriške vlade.

Po odstopu Clementa Attleeja

Zadnji petek je dosednji predsednik britanske laburistične stranke Clement Attlee odložil vse svoje funkcije, ko je odstopil kot predsednik stranke, v kateri je aktivno deloval pet desetletij, zadnjih 20 let pa kot njen predsednik. Z njim so zgubili angleški socialisti v svojem vodstvu človeka, katerega ime bo ostalo zapisano v zgodovini angleškega delavskega gibanja, katerega je uspel razgibati do take aktivnosti, da je igralo in še igra v britanskem političnem in državnem življenju zelo pomembno in odločilno vlogo.

Ko je Attlee leta 1935 prevzel vodstvo laburistične stranke, v svetovni javnosti to ni povzročilo posebnega zanimanja, toda stranka se je pod njegovim vodstvom začela vztrajno razvijati v mero dajno silo in si je končno osvojila tudi vodstvo države. In v času laburistične vlade je doživela Velika Britanija pomembne spremembe, ki bodo ostale tesno povezane tudi z imenom Attleeja. Pod njegovim vodstvom je bila poddržavljena Angleška banka, industrija premoga, oskrba z elektriko in plinom, železniški in cestni promet ter industrija jekla in železa. Prav tako si je Attlee napravil ime na področju zdravstvene službe ter z načrti za splošno socialno varnost.

Na zunanje političnem področju pa je doživela Britanska skupnost narodov spremembe, ki so zahtevale najširšo politično razgledanost in sposobnost treznega presojanja položaja. Tudi tem zahtevam je bil Attlee dorasel in tudi njegov konservativni naslednik Churchill ni mogel spremeniti dejstva, da so se razmere v kolonialni politiki začele bistveno spreminjati, kakor je pač zahteval razvoj časa.

Kraljica Elizabeta je sprejela Attleeja ob njegovem odstopu med plemstvo in mu podelila naslov lorda, kar pomeni, da je postal tudi član zgornje zbornice. Medtem pa je za vodstvo laburistične stranke

nastalo vprašanje, kdo naj bo prevzel predsedniško mesto. Navedenih je bilo več kandidatov, izmed katerih imajo največ izgledov razmeroma mladi Gaitskell, stari Morrison ter »uporniški« Bevan. Končno je bil minulo sredo z veliko večino izvoljen Gaitskell.

Hkrati pa je stopila v stranki spet v ospredje stara borba med zmerno ter radikalno strujo, kateri je prav Attlee znal najbolj uspešno pomirjevati in ju zblíževati v korist stranke in njenega programa. Kako bo to uspelo njegovemu nasledniku, danes še ni mogoče povedati, zato v gotovih krogih tudi že omenjajo možnost, da bi prišlo do cepitve stranke, kar pa bi imelo usodne posledice pri bodočih volitvah in v nadaljnjem razvoju stranke sploh.

KOLEDAR

Petek, 16. december: Albina
Sobota, 17. december: Lazar
Nedelja, 18. december: Gracijan
Ponedeljek, 19. december: Urban
Torek, 20. december: Evgenij
Sreda, 21. december: Tomaž
Četrtek, 22. december: Demetrij

Bistrica pri Pliberku

Tudi z navadnim dvokolesom se lahko primeri težka prometna nesreča, če na cestah ni dovolj previdnosti. Minuli petek se je peljal s svojim kolesom po bistriški občinski cesti Alojz Zimpasser, ki je zaposlen pri tvrdki Kraut. Ko je hotel na 39-letna kmečka delavka Ana Preval-

nik prav v tem trenutku prekoračiti cesto, sta zadela eden v drugega. Oba sta strmoglavila na cesto, kjer sta nezvestna obležala.

Zimpasser je odnesel pretres možganov, Prevalnik pa si je poleg pretresa možganov zlomila še ključno kost in se težko ranila. Oba so prepeljali v bolnišnico v Celovec.

Na pliberškem kolodvoru spet skok iz motornega vlaka

Tretjič se je v teku šestih tednov primerilo, da je kakšen potnik skočil iz vozečega se motornega vlaka, ki zjutraj ob 8.05 uri privozi iz Wolfsberga na pliberški kolodvor. Vlak pelje najprej mimo kolodvorskega poslopja na zgornji konec postaje, kjer krene na drugi tir, po katerem pelje nazaj, da priključijo priklopni vagon. Marsikateri potnik se zjutraj v polsnu ustraši in misli, da vozi vlak že iz Pliberka naprej. Ker pa je namenjen v Pliberk, v svoji neprevidnosti misli, da mora skočiti ven. Trije potniki so pri tem že odnesli poškodbe. Nekega jutra je skočila iz vlaka neka ženska, kar se je izteklo še dosti prizanesljivo. Drugi je skočil iz vlaka zgornjelibuški cestar, o čemer smo v našem listu že poročali.

V petek minulega tedna pa so bili potniki, ki so čakali na postaji, spet pričali dogodka, ko je eden skočil iz vlaka in nepremično obležal na trdem kolodvorskem tlaku. Železničarji, carinski inspektor in nekateri potniki so takoj pohiteli ter so neznanega ponesrečenca odnesli v kolodvorsko poslopje. Pozneje se je izkazalo, da je bil neznanec Janez Hanšič, kmet iz Magdalenske gore pri Labotu. Neprevidni mož si je močno pretresel možgane in domnevajo, da je nastala tudi krvavitev možganov. Hanšiča so morali z rešilnim avtom prepeljati v bolnišnico v Celovec.

Imenovanje novega zagovornika v kazenskih zadevah

Višje deželno sodišče v Grazu je imenovalo pred kratkim našega rojaka iz Borovelj dr. Milerja (Müller) Ferdinanda za zagovornika v kazenskih zadevah, kar velja za vsa sodišča pod graškim višjim sodiščem in tudi v teku postopka pred najvišjim sodiščem na Dunaju.

Naslov je: Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstrasse 38.

Po naši zemlji**Peručevega Poldeja zadnja pot**

Sončen dan je bil v četrtek minulega tedna, ko je domača zemlja na kapelškem pokopališču zagrnila telesne ostanke tragično preminulega Leopolda Osojnika, p. d. Peručevega Poldeja iz Lobn'ka, o katerega tragični smrti smo poročali v zadnji številki. Kako je bil prekmalu premrli zares priljubljen in spoštovan, je pokazala naravnost ogromna udeležba žalnih gostov pri njegovem pogrebu. Dolga vrsta prijateljev in znancev ter njegovih delovnih tovarišev se je pridružila številnim žalujočim sorodnikom, med katerimi so bili žena in šest otrok, ter ga spremila k zadnjemu domovanju. Na pokopališču pa so krs'o z dragim pokojnikom še pričakovali številni drugi žalni gostje, da so prisostvovali pogrebnim svečanostim.

Zgornja vesca

Nedavno so bila končana dela za elektrifikacijo zadnjega predela občine Zgornja Vesca v vaseh Veseva, Vrdi in Črezdolu. Minulo nedeljo so v slovesnem aktu izročili napeljavo elektrike svojemu koristnemu namenu. Pri slovesnosti sta bila poleg številnih domačinov in zastopnikov občine navzoča tudi deželni glavar Wedenig in namestnik Ferlitsch, ki sta poleg predsednika odbora za elektrifikacijo Mlinaritscha in domačega župana Einspielerja tudi spregovorila primerne besede o pomembnem dogodku. Osemindeset domačij in delavnic na Gurah

Ob odprtem grobu so se poslovili od Poldeja Osojnika zastopnik tvrdke Leitgeb, ki se je poslovil v imenu tvrdke in tudi v imenu družine Leitgeb. Drugi govornik se je od pokojnega poslovil v imenu delavske skupnosti. Poslovilne besede sta spregovorila tudi profesor Perč in domači gospod župnik. Godba tvrdke Leitgeb mu je zaigrala žalne komade, domači pevci pa so zapeli žalostinke. Udana srca so mu podarila številno vencev, med temi tudi lep venec Zveze koroških partizanov kot tovarišu in soborcu.

Sklonjenih glav so se razšli žalni gostje, priljubljeni Poldej pa spi v gomili nevzdravno spanje, medtem ko bo ostal spomin na njega živ in svetel.

bo deležnih blagodat električne razsvetljave in energije.

Uspeh končanega dela elektrifikacije v naših vaseh je nazoren odraz, kaj se zmore s skupnim složnim sodelovanjem vseh.

Prihodnjič vam ne bo več treba ugrabiti, kaj bo 7. januarja v Celovcu

Vzdušju radosti primerna je bila nedeljska slavnost, ki ji bo v domačem krogu sledila še zaključna prireditev prihodnje nedelje. O delih za izvedbo tega projekta, otvoritveni slavnosti in zaključni prireditvi bomo obširneje poročali v prihodnji številki.

Marija na Zilji

Ob Baški cesti sta delavca Tomaž Strojč in Janez Zeichen sekala les. Pri tem je padlo okoli 20 cm močno drevo na avto, ki ga je šofiral mehaniški mojster Blättler iz Sv. ce. Na srečo ni bila poškodovana nobena oseba, pač pa je na vozilu naslala škoda, ki jo cenijo na okoli 20.000 šilingov.

Pogled v okrašeni stari Celovec

V številki prejšnjega tedna smo opisali praznično okrasitev starega Celovca, to je Starega trga, Wiener- in Kramergasse. Propagandni blok trgovcev je na ta način ustregel publiki, ki se zares pohvalno izraža o dekoraciji ter s pripovedovanjem od ust do ust privablja vedno več ljudi v ta mestni predel. Množica ljudi se ustavlja pred izložbami trgovin, dokler jih ne premaga volja po nakupu najrazličnejših

stvari zase, za družino in za običajna darila ob praznikih. Veselje za nakupovanje vlada vsepovsod in kolikor dopušča denarna sredstva, v tem času tudi več kupujejo kakor navadno.

V današnji številki prinašamo v sliki odlomek iz zelenjem okrašenega in v morju lučic kopajočega se starega Celovca.

Beljak

Beljaški trgovci so v ponedeljek zvečer poizkusili s svojevrsno demonstracijo. Ker smatrajo cestno razsvetlavo v okviru mestne občine za nezadostno, so sklenili, da bodo s stavko opozorili občino na pomanjkljivost. Za eno uro, od 17. do 18., so pogasili vse luči na pročeljih in izložbah trgovin. Nastala je skoraj popolna tema, ker so cestne občinske žarnice zelo redko razmeščene. Na ta način upajo, da bodo občino ganili, da bo bolje poskrbela za razsvetlavo mestnih ulic.

Ruda

Na cesti v Dobrovi je učitelj Anton Klemon iz Rude strmoglavil z motornim kolesom. Dočim učitelj ni bil poškodovan, je njegovemu spremljevalku, ki je sedela na spremnem sedelu, vrglo na cesto, pri čemer se je težko poškodovala na glavi.

Grabštanj

V bližini Doline je minuli petek privozil šofer nekega avtomobila za konjsko vprego, ki jo je vodil kmečki delavec Jakob Bobak iz Gorič, ter zadel v voz. Zaradi sunka se je konj splašil in zdiral, pri tem pa je voznik padel in si prizadejal notranje poškodbe in oddrgnjenje kože. Posestnik Valentin Teppan se je minuli

ponedeljek v svojem gozdu pri Podkrnosu, ko je sekal les, ponesrečil ter si zlomil spodnje stegno in poškodoval žilo odvodnico.

Razne vesti iz Koroške

Lep zgled človekoljubnosti je pokazala vas Baldramsdorf pri Spittalu. V šolo na vasi, ki jo naseljujejo kmetje in delavci, je zahajala tudi desetletna Monika Hofer, hčerka marljive in številne delavske družine. Dekletce je obbolelo na neki raku podobni razjedi. Pomoči je iskalo v bolnišnici v Celovcu, toda zdravniki so zgubili vsako upanje na ozdravljenje in jo tudi prenehali zdraviti. Samo zelo drago zdravilo, ki se dobi v Nemčiji, bi ji morda še moglo pomagati. Toda starši za zdravilo niso imeli denarja, deklece pa je doma čakalo zadnje ure.

Toda zganila so se dobra srca in šolska mladina je pričela zbirati prispevke za smrtnevarno obolelo sošolko, da bi mogli nabaviti prepotrebni medikament. Uspeh zbirke ni izostal. V najkrajšem času so zbrali 3.400 šilingov in lekarnarja iz Spittala se je na svoje stroške peljala v München in priskrbelo zaželeno zdravilo, s katerim so pričeli otroka zdraviti. Vsekakor je znašala carina, od katere niso hoteli popustiti, okoli 1.200 šilingov.

O tem lepem socialnem dejanju prebivalcev Baldramsdorfa so poročali vsi listi.

V Doleh v občini Otok je pri posestniku hotela Lampl kmečka delavka Jožefa Kogler padla s skednja ter si težko poškodovala rebra.

Pod predsedstvom župana Grafa je minuli petek zasedala v Celovcu deželna skupina Zveze mest. Navzoč je bil tudi generalni sekretar avstrijske zveze mest zvezni svetnik Riemer. Konferenca je med drugim obravnavala osnutek o novem koroškem občinskem redu. Izvolili so petčlanski redakcijski odbor, ki naj bi izdelal končno stališče do osnutka novega občinskega reda.

Nedavno je neki ribič potegnil s trnkom iz Vrbskega jezera skelet brez glave. Ugotovili so, da gre za žensko truplo in policija domneva, da je mrlič neka bivša bolniška sestra iz Celovca, ki je pred šestimi leti v jeseni storila samomor v jezuru. Identifikacija je posebno težavna, ker so na skeletu našli samo majhen ostanek blaga od obleke.

Nakupovalno središče Koroške**STARI TRG**

v Celovcu žari v

slavnostni razsvetljavi

Trgovski svet Starega trga vabi prebivalstvo Koroške, da si ogleda božično okrasitev in razsvetljava

O DOBREM MESECU

Nekoč so šli Sonce, Mesec in Veter na pojedino k stricu Gromu in teti Strelji. Njih mati Zvezda, tista, ki je najbolj oddaljena, kar jih vidi na nočnem nebu, ni marala iti z njimi in je rajši ostala doma.

Sonce in Veter sta bila lakomna in požrešna in s'a mislila samo na svoj želodec. Na pojedini sta se prav pošteno najedla in se nista svoje matere prav nič spominjala. Ali Mesec je bil nežen in pozoren sin. Kadar so prinesli novo jed na mizo, je vselej vzel košček in ga spravil pod noho, a nohti so mu bili dolgi in krasni.

Ko so se bratje zvečer vrnili domov, jih je mati že nestrpno pričakovala. Že na pragu jih vpraša: »No, otroci, kako

edini nisi pozabil svoje matere in si med pojedino in med zabavo mislil nanjo. Naj bodo tvoji žarki, ki jih pošiljaš z nočnega neba na trudo zemljo, blagi in mili in naj vlivajo tolažbo v trpeča srca! Zato ti bodo vsi ljudje hvaležni in te bodo vedno blagoslovljali.« In res so žarki srebrnega meseca tako lepi in prijazni in vsi jih imamo radi.

Indijska pravljica

Starček z mačicami

V majhni sobi je postajalo mračno. Sonce je že zašlo in bližnji gozd se je pomaknil bliže k majhnemu mlinu.

Star možiček, edini v hiši, se je spravljajal spat. Imel je navado, zgodaj iti v posteljo, zato je zjutraj rano vstajal. Bil je utrujen, ker se je že oskrboval z drvni za zimo, ki vedno prezgodaj pride. Upal je, da bo kmalu zaspal.

Toda edina žival v hiši, stara mačka, takrat ni hotela mirovati. Ponavadi je spala pod posteljo. Pozimi, ko je bilo mraz, pa je večkrat spala tudi na postelji v vznožju. Vedno je šla spat takrat kot starček. Danes pa ni in ni hotela mirovati. Bolestno je mijavkala. Možiček, ki bi rad spal, je nekaj časa potrpežljivo poslušal, toda sčasoma mu je začelo to mijavkanje presedati. Vstal je in pretepel žival. Za nekaj časa je bilo vse tiho. Toda čez nekaj časa se je zopet oglasila s presunljivim miav, mjav. Starček se ni več zmenil za žival. Mačka je kmalu nehala tožiti in možiček se je oddahnil. Nenadoma pa je postal pozoren, kajti začul je nežno mijavkanje. »To ni glas moje stare mačke,« je rekel polglasno, »tega ne poznam«. Užgal je sverilko in pogledal pod posteljo, kamor se je bila zatekla pretepena mačka. Roke so se začele trešiti starčku, ko je tam zagledal tri mlade mucke, ki so pravkar prišle na svet. Mačka se je trudila, da bi jim pripravila toplo gnezdece iz cunj.

Uboga živalca se je starčku do srca zasmilila, tako da so mu po licu spolzele debele solze. Vzel jo je k sebi in jo božal ter jo prosil, naj mu odpusti, ker je tako grdo ravnal z njo. Mačka seveda ni imela časa za njegove besede. Nagona sila jo je gnala do njenih mladičev. Starček je mucke položil v vznožje svoje postelje. Šele ko je mačka družina mirno zaspala, je zaspal tudi starček. Ves vesel se je zjutraj prebudil in prvi pogled je veljal mačji družini. Mladiči so še spali, mirno in trdno.

Nekaj za smeh

V šoli so v prejšnjih časih topli neubogljivi in nepazljivi dečke s palico po dlani. Nekoč je opazil učitelj, da Tinček, ki je bil drugače priden in dober učenec, nagaja svojim součencem. Poklical ga je pred tablo, mu naredil krako pridigo, pri tem pa grozeče vihtel palico. Tinček je takoj dobro vedel, kaj se bo zgodilo in pogledal svoji roki. Med odmorom je namreč nabiral murve in si lepo počrnil

dlani. Pljunil je hitro v desnico, jo skrivaj podrgnil ob jopič, nato pa pomolil učitelju. Učitelj je zagledal umazano roko in posmehljivo pripomnil:

»Tinček, če najdeš v razredu še kakšno roko, ki je bolj umazana od te, ti kazen odpustim.«

Hitro in brez besed je Tinček potegnil levico izza hrbta in jo pomolil učitelju. Ta se je moral precej potruditi, da je zadržal smeh, ki ga je silil, dočim je v razredu izbruhnili pravi vihar navdušenja.

»Dobro, lahko se vrneš v klopi,« je pripomnil učitelj in Tinček se je zmagovalno vrnil v klopi.

Dan in Noč

Sedela sta Dan in Noč na jutranji zarji.

Dan je dejal:

»Štiriindvajset otrok! Veliko jih ima, veliko. Kako si jih bova razdelila? Meni dvanajst, tebi dvanajst, tako bi šlo! Toda ti si blede in slabotna. Utrudila se boš. Več kaj, ko pride poletje, jih bom jaz vzel kaj več. Kar veselim se že teh mačkov! Sonca jim bom dal, toplote, cvetja in sadov, iger in veselja. Potem jih bom zalil nekaj malega z dežjem, pregnal malo z vetrom, prestrašil malo z gromom. Rad vidim, če je otroke malo strah in dobro dene včasih.«

Noč ni dejala nič. Toda ko je sonce zgubilo svojo moč, ko so se privlekla jesenske megle, je začel oče Dan neopazno izgubljati svoje otroke drugega za drugim. Za njim pa je hodila Noč in jih pobirala. Ko je napočila zima s svojim mrazom, je imela noč že poln plašč otrok in jih je pestovala od večera do jutra.

Balonček

Je balonček ves trebušast
ves nadut in debelušast,
kvišku do neba se klati,
soncu hoče drugovati.
Veter z njim se poigrava,
sem ter tja ga pozibava.
Revček piha, revček puha,
težko diha, ves se kuha,
vroče sonce ga prevzame,
osmoli ga — on se vname.
Pok! — balonček zdaj zakihne
poči, pade in izdihne.
Da ni letel previsoko,
ne bi — padel bil globoko!...

Danilo Gorinšek

Paule Apovnik

Ivan Potrč:

43

NA KMETIH

Zdrsal sem se bliže, še vedno s tistim bedastim nasmehom, a ko sem bil pri postelji, ko sem se je hotel dotakniti in potihoma predramiti njo, Hano, da se sestra, Tunika, ne bi zbudila, sem obstal kot vkopan — stisnilo mi je prsi, začelo mi je biti srce, da sem ga naenkrat zaslišal, in postalo mi je tesneje kot mi je bilo malo poprej na zvečnjenih in razsušenih stopnicah, na tistem škripanju. Za Haninim hrbtom, v senci, ki jo je metala lamp, sem zagledal razodeto Tunikino zivo, eno samo, kako se je dvigala iz rokavcev, okrogla, ruženčkasta ko mošančka. Zagledal sem se v to Tunikino zivo, kakor jo je odkrila Hana pri obračanju, zagledal sem se v drobno, črnkasto bradavičko, in znenada mi je bilo, ko da me je pamet zapustila; bilo mi je, ko da so me lastne prsi zbolele; zadržal sem sapo, da ne bi dihal, da se ne bi slišalo dihanje, ves čas sem jo zadrževal, dokler nisem več vzdržal in sem izdihnil na dolgo, da so se mi prsi potresale.

Zatem sem zaslišal zatišan Hanin vzklik.

»Jezus! Ali te mesec nosi?«

Zagledal sem Hanine zbegane, na veliko odprte oči, kako so me gledale — kdo ve, koliko časa že! Videl sem, kako je vrgla odejo čez Tuniko in upihnila svetilko, vse obenem. Odrinila me je proč od postelje, me jela za božjo voljo nagovarjati.

»Pojd! Ko boga te prosim, pojd! Naj se Tunika prebudi...! Čisto si ponorel...! Kako pa gledaš?«

Odmaknil sem se, se nasmehnil, čeprav je bila zdaj tema ter nisi po hiški ničesar več videl, in zašepetnil proseče nekaj najbolj bedastega, kar mi je moglo priti na jezik:

»Lahko bi prišla, veš...«

Še zdaj ne vem, ali sem jo prosil ali sem ji očital — oboje je bilo več ko otročje; obnašal sem se ko pastir, ki so ga zalotili pri kraji, ki pa ne bi bil rad tepen, a bi vseeno rad pekel koruzo. A kaj pomaga, tak nesrečen človek sem: nisem si mogel pomagati.

Hana je zavzdihnila — trepetal sem, da se Tunika ne bi prebudila, nato pa sem se odkradel iz hiške. Ne vem, kako sem zlezal po stopnicah, kako sem prišel v kamro in legel na hrbet, ne da bi se razpravil. Bila je zima, pred očmi pa so se mi pokazale kámenščnice, tako živo, kakor da bi bilo spomladi in kakor da bi Tunika davi podrsla s črešnje po mojih prsih. Kámenščnice, kámenščnice...! se mi je

motalo po glavi, da me je Hana našla potlej oblečenega na ležišču in da je rekla:

»Razpravil bi se pa že lahko. Te naj še slačim?«

Začel sem se slačiti in se slekel, a vsevdič sem čutil, kako mi je vse to odveč, s Hano vred, ki se je medtem zrinila pod odejo.

»Jezus, ali me je zazeblo!«

Zavzdihovala je in se tresla ter me potegnila k sebi, da bi se ogrela.

Ogrela, to se najbrž je; jaz pa sem, ko sem iskal njene prsi, mislil na Tunikine: objemal sem jo, nanjo pa toliko mislil, da mi je lahko povedala:

»Kaj se kisaš? Sama rodila, ne bo treba tebi, ubogi pubec!«

Preden je šla — bilo je proti jutru, petelin je že zapel — je vzdihnila.

»Eh, takšna kislica si! Če bi vedela, bi ne prišla blizu. Po kaj si le prilezel...?«

Vseeno pa je strgana ljubezen znova oživela; bila je Hana, ki jo je po vsej sili zakrpala, jaz pa sem se vdal.

In tako so bili potem krivi samo ti zadegani zimski dnevi, so bile krive samo te dolge zimske noči, dnevi in noči, ko ni bilo pri hramu več kaj početi, kot da si se po malem redil, da sva se začela s Hano znova meniti. Začela je ona, o gruntu — češ da bi prevzela domačijo, Toplekovo, ona, ki je najstarejša pri hramu, in da bi se vzela. Skraja je zastran

tega težko izvela kakšno besedo iz mene, potem pa sem začel tudi jaz misliti na Toplekovo. Vdal sem se, drugega mi ni kazalo že zavoljo drugega otroka — kaj bi drugače mislil svet o meni? Mislil sem si, prava me je dobila v roke, nič več se ne dá pomagati. O takih ženitvah so po fari večkrat govorili, tako se je živelo, tu se ni dalo nič pomagati. Nazadnje je bila vsa reč pogodu tudi zavoljo Maričine mojitve. Da ni ostalo vse samo pri najinem naklepanju, zato je poskrbela Hana sama.

Svetki tiste dni — bilo je okoli Novega leta — so ji prišli prekleto prav; ne na božič ne na Stefanovo, noben svetek do svetih treh kraljev je ni bilo doma. Vračala se je pozno večerko, že v mraku, pa tudi v trdi temi — dnevo skoraj bilo ni, bili so spotegnjeni ko narezani jabolčni klobci — in prihajala k meni, kakor da ji je malo mar, kaj kdo v hramu misli. Vedno bolj sem čutil, kako se vdajam, čeprav mi nikoli ni šlo do konca v glavo, da se bo zgodilo tako, kakor je Hana sklenila in si vtrmoglavila.

Neko tako noč, ko sem bil že v kamri in sem slišal, da je prišla od nekod, in ko sem jo potem pričakoval, sem se znenada zavedel, da na pol sedim na ležišču, da sem si potegnil odejo čez glavo in da si zatiskam oči in ušesa; bil sem nesrečen, najraje bi se razjokal, a sam nisem vedel, zakaj. Nisem je čakal, a vseeno sem ve-

Otroku bomo kupili čevlje

Otrokom je treba novih čevljev. Zima je takorekoč tu. S ari čevlji ne držijo vode, pa tudi majhni so že. Prav je, da matere pred nakupom čevljev upoštevajo tudi naslednje nasvete:

Otrok sme nositi čevlje takoj, ko prične hoditi. Prvi par bo izdelan iz mehkega usnja. Ti čevlji morajo biti elastični in dovolj prostorni, da ne pritiskajo in paralizirajo normalnega razvoja otrokove noge. Pri nakupu novih čevljev za otroka moramo predvsem paziti, da bo razmak med palcem in vrhom čevlja vsaj en centimeter. Niti en prst ne sme biti stisnjen ali zvit. Enkrat za vselej moramo zavreči misel na to, da vsak nov čevlj žuli, dokler se ne prilagodi nogi.

Mlajši otroci po navadi ponosijo čevlje za starejšimi bratci ali sesticami. To ni zdravo in če je le količjak mogoče, kupimo otrokom nove čevlje, ker ima vsak otrok drugače naščeno nogo. Zato čevlji, ki so bili starejšemu bratu kot uliti, mlajšemu lahko deformirajo nogo, četudi mu njihova velikost ustreza.

Pletenine in moda

Za jesen in zimo ni nič bolj praktičnega, kot so pletenine. Tako mehko se nas ne prime nobena druga obleka, kot pleten pulover. Razen tega se pletenine ne mečkajo in če znate z njimi pravilno ravnati, vam zelo dolgo trajajo. Letošnja moda je pripravila zopet celo vrsto pletenin in celo za različne priložnosti. In še to: razen tankih in gladkih pletenin so letos moderni tudi veliki vzorci iz debele volne. V Italiji mlada dekleta že zelo dolgo nosijo puloverje iz debele volne in z velikimi vzorci. In Italija, tako pravijo, je zelo dober barometer, kar se mode tiče.

Tudi letošnja moda napoveduje gladke in ravne puloverje bodisi z majhnimi stoječimi ovratniki ali pa z zelo visokimi ovratniki, ki jih vzadaj lahko povlečete čez glavo kot kapuco (to seveda le pri športnih puloverjih). Puloverji, pravzaprav so to nekeke bluze, za manj vsakdanje priložnosti, oziroma vsaj ne za šport, so pa iz tanjšje volne ali pa iz jersaja, z izrezi raznih oblik in pa še z raznimi drugimi okraski, ki jim dajejo zaželeni učinek. Letos so zelo priljubljene pentlje celo na pleteninah, pa bodisi, da so za vratom, na prsih ali pa celo za pasom. Te pentlje so najlepše iz baržuna, v barvi puloverja. Puloverji za svečaneje priložnosti, za gledališče in druge večerne prireditve bodo pošiti z bleščečimi ploščicami in drugimi okraski. Pri športnih puloverjih pa se bodo letos zopet uveljavili živo pisani vzorci.

del, da bo prišla... In ko je prišla, sem jo povprašal — počasi, vsako misel sem zase izgovoril; od domačije se nisem mogel posloviti kar tako, kakor se je na pri-liko njej zdelo.

»Dobro, Marica se bo na dom omožila, ali, Hana, domačijo, Hedlovo, bi moral dobiti jaz.«

Najprvo je molčala, ko da bi hotela do kraja premisliti, od kod zdaj kak veter, zatem pa se je obregnila.

»Bi se me rad znebil?«

Zdaj sem lahko obmolnil jaz, lahko da je bilo nekaj resnice na tem; vendar nisem hotel priznati, preveč sem se že vdal.

»Znebil?« sem povprašal enako obregljivo. »Lahko si misliš, kakšno bo Zefa zganjala. Ne gre mi v glavo, da bi sama od sebe predala grunt. Je nisi slišala?«

Ali prav o tem ni hotela Hana besedi-ce slišati; govorila je, kakor da matere, Toplečke, sploh ne bi bilo več na svetu, kar se grunta tiče. Niti šepetala ni več z mano, domala naglas se je zadirala. Skraja mi ni bilo vseeno, Toplečka je bila vsega zmožna, na lepem bi se lahko prikazala v kamri; a sčasoma mi je bilo vseeno, tudi če bi kaj slišala... — eh, še malo nisem vedel, kako bi se mi takšna brezskrbnost lahko že takrat strašno poveznila na glavo.

Ako otrok izrabi podplate na zunanjem robu, je to dober znak in pomeni, da je otrokova hoja normalna. V primerih pa, ko se to dogaja na notranji strani in na sprednjem delu podplata, moramo z otrokom čim prej k ortopedu. Starši nepravilno otrokovo hojo včasih spregledajo in njihova nepazljivost ima za otroka včasih težke posledice. Najprimernejši so za otroka visoki čevlji, ker omogočajo zanesljivejšo hojo. Gornji del naj bo čim mehkejši, podplat pa dovolj širok in ne pretrd.

Tudi izdelovalci otroških čevljev bi se morali večkrat posvetovati z ortopedi. Zaradi površne izdelane obutve zdravniški v današnjem času pri veliki večini šolskih otrok ugotavljajo ploska stopala. To prav gotovo ni potrebno in vzroki bi se tudi dali odstraniti.

Kako in kdaj naj solimo?

Našim gospodinjam je nedvomno že znano, da zahtevajo različna živila različne načine soljenja. Tako smemo na primer jetra soliti šele potem, ko so že prazna, ker bi sicer postala trda. Meso, ki ga nameravamo pečiti, cvreti ali pariti, smemo soliti kvečjemu pol ure prej, ker predolgo nasoljeno meso izgubi mnogo dragocenih redilnih snovi, zgubi tudi na okusu in je težje prebavljivo. Perutnino lahko nasolimo več ur prej, vendar samo na notranji strani. Zunanjo stran nasolimo šele četrte ure pred peko, če hočemo imeti mehko in okusno pečenko.

Fižol, grah, lečo in drugo zelenjavo solimo, ko je napol kuhana, ker sol zadržuje mehčanje. Ribe osolimo z dobro soljo potem, ko so pečene in smo jih že vzeli iz ponve. Zelene solate solimo zmerno.

Za kolače razmešamo sol v mleku ali smetani. Na pol kilograma ali približno 3 četrte litra moke vzamemo majhno žličko soli.

Jedi, ki se dolgo kuhajo, je treba nekaj manj soliti, kakor tiste, ki so hitro mehke. Teletina, jagnjetina, svinjina in ribe so bolj sladkega okusa, zato potrebujejo več soli, kakor pa govedina in divjačina. Tudi mastno meso rabi več soli, kakor rodo, staro več kot mlado in ribe več kot perutnina.

Na 2 do 3 litre juhe damo piščlo žličko soli, na pol kilograma telečje pečenke posujemo pol žličke soli. Na en kilogram svinjske pečenke posujemo dobre pol žlice soli, za dva piščanca pa zadostuje piščla žlica soli.

Kadar kuhamo štruklje, cmoke ali dru-

Največ se je Hana zanašala na stričeve, na Rudla in na materino sestranjo.

»Kaj pa misli,« — menila je mater, se jezila in suvala z nogami pod odejo, »da jo bo kdo na kolenih prosil? Rudl je že govoril z Mihoričem in Mihorič mu je povedal, da se ta reč zavoljo grunta lahko kar spelje.«

»Spelje...« sem dejal čez čas, ko je nehala s pobrcavanjem, in sem se zagledal v trame nad sabo. Mislil sem na Zefo, na deklinco, ki ju zavoljo grunta, če bi ga hotel prevzeti, ne bi smelo več biti, in sem se odmaknil.

Obrnila se je in se potegnila k meni.

»Kaj, ali misliš,« je začela, »da bo svet to gledal? Nazadnje... nazadnje« — se je nasmehnila — »se boš še na Tuniko spravil, tak bikič!«

Zahihitnila se je v odejo, da se ne bi preveč slišalo, ko da bi bil tole zdaj kak prepovedan razgovor, stegnila je roko čez mene ter me hotela objeti. Prijel sem jo za roko, jo položil na odejo in se odmaknil še enkrat na stranico, kolikor sem se največ mogel.

»Eh, nobene ti ne bi smela reči...« In čez čas, ko se ni več smejala, sem še enkrat zvedel: »Resnica pa je le. Reci, če ni?«

Nič nisem rekel, tudi besede ne. Nič več ni opravila z mano.

Zjezila se je, se na pol oblekla in šla.

Ocvrte miške

15 dkg moke, tričetrte litra mleka, 2 rumenjaka, 3 dkg surovega masla, sol, 1 dkg kvasa, 1 in pol dkg rozin, 2 dkg sladkorja, četrte kilograma masti za cvrtje.

Pogreti moki pridenemo sol, mlačno mleko, sladkor, rumenjaka, raztopljen surovo maslo, vzhajan kvas in vse skupaj stepamo tako dolgo, da dobimo gladko testo, ki se loči od skleda in kuhavnice. Testu primešamo nato še osnažene rozine.

Testo denemo na toplo, da vzhaja. Ko narasne za dvakratno množino, pristavimo mast; ko se ta razbela, pomočimo vanjo žlico, zajamemo z njo testo in ga denemo v razbeljeno mast; to ponavljamo, dokler ne ocvremo vsega testa v miške. Med cvrtjem ponev večkrat potresemo in miške večkrat obrnemo, da se dobro

ga živila v vodi, damo na vsak liter vode kavino žlico soli. Sicer pa naj vedno velja pravilo: Ne solite preveč! Sol škoduje zdravju, povzroča žejo in pospešuje razne bolezni.

Kuharski recepti

opečejo na vseh straneh. Ocvremo jih svetlorumeno.

Segedinski golaž

Za segedinski golaž lahko uporabimo svinjsko glavo, ker je tako jed cenejša. Na malo masti, saj je glava sama že precej mastna, prepražimo zrezano čebulo; ko je le-ta svetlo rjava, dodamo na majhne koščke zrezano meso, malo kimlja in paprike. Vse skupaj zalijemo in dušimo do mehkega. Nato dodamo dušeno kisló zelje, malo zalijemo in nazadnje zlijemo v jed eno do dve žlici kisle smetane, v katero vmešamo malo moke. Jed po okusu osolimo in postavimo s krompirjem na mizo.

Koliko blaga gre za perilo?

Za moške srajce z dolgimi rokavi potrebujemo 3 metre blaga, z rezervnim ovratnikom in z dvojnimi zapestniki pa 3,25 m, medtem ko ga je za srajco s kratkimi rokavi dovolj že 2,5 m. Za moške spodnje hlače, dolge, 2 m do 2,25 m, za kratke pa 1,5 m. Za moške pidžame ga potrebujemo 5 do 6 metrov.

Za ženske kombinirže potrebujemo dve dolžini blaga. Za hlačke 80 cm do 1 m. Za letne spalne srajce 4 m, za zimske 5 m, pidžame pa 5,5 m.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Dolgotrajni nahodi so nevarni

Zdravnik je predpisal za stalni nahod neko rumenkasto mazilo za mazanje notranje strani nosnic. Vendar se po enomesečnem uporabljanju tega mazila stanje ni izboljšalo. Nahod je neusmiljeno trajal še naprej. Taka bolezen muči bolnika in njegovo okolico. Ob tem nastane resno vprašanje, ali je proti nahodu, ki noče ponehati, kako učinkovito sredstvo.

Pri kroničnem nahodu je treba predvsem pregledati, če niso vnete čelne ali obnosne votline, ali če ni vzrok stalnemu nahodu povečana žrelnica. Če so vnete čelne oz. obnosne ali čeljustne votline, je treba pozdraviti predvsem vnetje, če pa gre za povečanje žrelnice, je jo treba odstraniti z operacijo.

Pri kroničnih nahodih je priporočljivo, da se gnojni izcedek bakteriološko preišče in na ta način ugotovi, če vnetja niso krive prav majhne droboživke, ki jih imenujemo streptokoke. Če so povzročitelji vnetja streptokoke, dosežemo hitro in uspešno zdravljenje z injekcijami penicilina.

V takih primerih priporočamo staro ljudsko zdravilo: uživati med v čim več-

jih količinah. Za dobo od enega do dveh tednov je treba nadomestiti uporabo sladkorja povsem z uporabo medu. Zdravilni učinek medu ne moremo pripisovati kakemu sugestivnemu učinku ali kaki čudodelnosti, marveč dejstvu, da se streptokoki v hranilnem soku, kjer je običajni, to je grozdni sladkor, prav dobro počutijo in razvijajo. Če pa je v hranilnih sokovih, ki se izločajo v lobanji, sadni sladkor (po uživanju medu), so ti sokovi kaj slabo hranivo za streptokoke. Torej če streptokokom ugodno gojišče zamenjamo s slabim, njim neugodnim gojiščem, vplivamo neposredno na izboljšanje vnetih sprememb v nosni sluznici. Za bolnika s kroničnim nahodom je tudi zelo važno okolje, da se namreč ne nahaja na vlažnih mestih, da niso temperaturne spremembe prevelike. Poudariti pa je treba, da je zdravljenje nahoda zelo važna stvar, ker nahod kaj kmalu postane kroničen in je potem veliko težje ozdravljiv, poleg tega pa človeškemu organizmu povzroča velikansko škodo, ker ga iz dneva v dan bolj slabi. Zatorej pozor, zdraviti takoj, ko se nahod pojavi!

»Teslo južasto!«

Znova sem lahko samo zatisnil oči na vso silo, da so me kar zbolele, lahko sem si samo zatislil ušesa z rokami — da... da ne bi nič več slišal, da ne bi nič več videl. Ali vse to ni nič pomagalo. To s Hano, kar je govorila, ni in ni bilo prav; to sem dobro vedel. In še eno je bilo, kar me tako noč ni zapustilo, tudi v spanju ne: okrogle deklinčne oči, ki so me gledale, kadar koli jo je Tunika prinesla v kuhinjo; deklinca je imela takšne napete oči, in samo te so strmele in gledale iz bledikaste okrogle glavičice.

Ne, nikakšno zatiskanje ni več pomagalo, v hiši je bilo narobe; bila je polomija, preden sem mogel preboleti domačijo in preden sem se mogel malo pripraviti na to, kako bom zagospodaril na Toplekovini. A tega, da bom tam gospodaril, nisem nikoli do kraja verjel. In — ali je bila Toplečka zares slepa, ali pa se je samo delala slepo? — Še prehitro se je to razkrilo.

Bilo je v nedeljo po svetih treh kraljih. Najprvo sem videl priti sem med njivami Rudla in sestranjo, nekoliko za njima pa so prireкли po vratniških mati, ko da bi se bali, da bodo zamudili. Bil sem v kolarnici, in ko sem jih zagledal, sem se potegnil v gumno — prav nič me ni mikalo, da bi se srečal z njimi. Vedel sem, zakaj prihajajo; bilo je Hano's de- lo, da bi se domenili za svatovščino, za v

dvoje, za mojo in za Maričino hkrati. Marica, tako so se nekaj domenili, bi se omožila po svečnici. Tak, in zdaj so začeli tudi zavoljo mene prihajati kakor v snoboke. Strahotno se mi je zazdelo vse narobe; nekaj časa sem tičal v gumni in čakal, kaj se bo zgodilo, nato sem se spravil nad krmo in jo začel mešati.

Kmalu sem zaslišal Hano, da me je klicala — a se nisem oglašil. A dalje ko sem bil v gumni sam s svojimi mislimi, bolj živo sem videl, da je vse to s svatovščino, kar se je tikalo mene in Hane, pravzaprav samo Hanina ihta. Čas se je vlekel in vse, kar sem ujel, je bil glas Rudlovega govorjenja. In na Zefo sem mislil, na Zefo, ki je venomer tekala s svojim piskrčkom v klet, in pa na deklinco. Nisem mogel, da ne bi mislil na ti dve. To še dobro vem, da se mi je zdelo: iz vsega tega Haninega naklepanja ne bo nič, razen... razen če ne bi kar napravili, kakor je Hana rekla. Moram tudi povedati, da mi je bilo pri vsem tem vseeno tesno zavoljo Toplečke, tudi zavoljo tega, da bi ji speljali grunt.

Toda ogenj je bil v strehi prej, kakor sem prišel kam s pametjo; znenada je nastal v hramu en sam ženski vrišč. Morali sta biti, po glasu sem presodil, samo Toplečka in Hana; zazdelo se mi je tudi, da je začela deklinca vekati.

(Se nadaljuje)

Program visokošolskega tedna SKZ

Svoj letošnji Kmetijski visokošolski teden bo Slovenska kmečka zveza priredila spet na kmetijski šoli Podravlje, in sicer v času od 27. do 30. decembra 1955.

V okviru letošnjega Kmetijskega visokošolskega tedna bodo naslednja predavanja:

torek, dne 27. decembra:

Blaž Singer:

Ocena gospodarskega položaja na naši vasi

prof. ing. Vinko Sadar:

Ključna proizvodna vprašanja v poljedelstvu in travništvu

ing. Michael Münzel-Münzthal:

Sodobno zatiranje plevela in rastlinskih škodljivcev

sreda, dne 28. decembra:

prof. ing. Jože Levstik:

Kako rešujejo kmečko vprašanje v svetu

prof. ing. Ivo Jelačin:

Problemi rentabilnosti proizvodnje mleka

doc. ing. Oton Muck:

Problemi rentabilnosti pitanja prašičev

četrtek, dne 29. decembra:

prof. ing. Jože Levstik:

Sodobno kmečko združništvo v svetu

asistent ing. Franc Ločniškar:

Nove oblike perutninarstva v kmečkih obratih

dvorni svetnik dr. Wolfram Haller:

Izbrana agrarnopravna vprašanja na naši vasi

petek, dne 30. decembra:

dipl. ing. Josef Samide:

Kaj lahko napravimo za boljšo donosnost kmečkega gozda

državni poslanec Josef Steiner:

Aktualna agrarna vprašanja

Zaključna beseda.

Osnovo za vsa predavanja bodo dale sedanje cene in proizvodni stroški kmetijskih pridelkov. Po svoji vsebini bo letošnji kmetijski visokošolski teden izredno pester in bo poleg praktičnih navodil za kmetovanje v letu 1956 dal obširen pregled položaja, skrbi in poti kmetijstva v svetu.

Vljudno Vas vabimo, da se tega visokošolskega tedna udeležite in za udeležbo pridobite tudi svoje sovaščane.

Pričetek predavanj:

Predavanja se pričnejo vsak dan ob 9. uri zjutraj in končajo okoli pete ure popoldne. Zvečer so prosti diskusijski večeri s predavatelji.

Vstopnina, prehrana in prenočišča:

Udeležba pri predavanjih je brezplačna. Udeleženci pa lahko dobijo v internatu kmetijske šole Podravlje hrano in prenočišče. Hrana stane na dan in osebo 12.— šil., prenočišče pa 3.— šil. Polna oskrba za štiri dni stane 60.— šil.

sleherni uvoz prepove ter se poiščejo možnosti izvoza; predvsem pa je treba intervencijske nakupe s strani kmetijskega ministrstva razširiti tudi na deželo.

Cena ostale goveje živine (Einstellvieh) se je na Koroškem v novembru držala na oktobrski višini in jo tu in tam še preokračila. Voli so šli po 9.— do 9.80 šil., krave po 3.900 do 6.000 šil., telice pa po 2.800 do 5.800 šil. Za teleta so dosegli 12.— do 13.— šil., za pajske pa 11.— do 15.— šil. Konji gredo v Welsu po 3.000 do 7.000 šil., klavni konji pa po 2.50 do 4.— šil.

Blaž Singer

spravljanja okopavin in začetek ozimne setve, ki se lahko zavleče v zadnje obdobje od 1. 11. do 15. 11.

Ko računamo torej zmogljivost obstoječe delovne sile, ne smemo kar pavšalno računati vseh dni v letu razen praznikov in % deževnih dni, temveč moramo vedeti, koliko lahko stvarno opravimo v posameznih obdobjih.

Najprej ugotovimo potrebo delovne sile za one površine, ki jih ne moremo dosti spremeniti v pogledu rabe, to so pašniki in travniki, trajni nasadi sadovnjakov in sam gozd ter za delo v hlevih in v gospodinjstvu. Kolikor nam ostane prostih ur, ko smo zadovoljili tem potrebam, razdelimo po obdobjih in začnemo s pridelki, ki imajo prednost. Upoštevati moramo, da v času poljskih del večkrat kar 25 % dni ni primernih za delo na polju.

Šele ko smo na ta način izpolnili razpredelnico, začnemo lahko zniževati ene posevke in povečavati druge toliko časa, da pri enakomerni zaposlitvi in čim manjših materialnih stroških dosežemo najvišji končni dohodek, bodisi neposredno s prodajo pridelka, ali pa z nadaljnjim žlahtnenjem v živinoreji ali kletarstvu. V dobrih živinorejskih obratih bo krma, prodana v obliki mleka, mnogo bolj plačana, kot pa neposredno na trg. Količino krmnih posevkov torej lahko večamo do one meje, ki jo z obstoječo delovno silo pod vladajočimi vremenskimi prilikami še lahko pravočasno in dobro pospravimo.

(Se nadaljuje)

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Kaj je treba vedeti iz novega zakona o socialnem zavarovanju

VI.

Kakor smo navedli že v zadnji številki, so prispevki za socialno zavarovanje različni in je pri določevanju njih višine v mnogih primerih tudi merodajno, kateremu poklicu pripada posamezni zavarovanec. Da navedemo tukaj še nekaj primerov: Pri bolniškem zavarovanju znaša najvišji prispevek delavca 7 odstotkov odmerilne podlage, pri nameščencu, ki je raznim nevarnostim morda manj izpostavljen, pa le 4 in pol odstotka, kar velja tudi za tiste delavce, ki po svoji posebni strokovni izobrazbi po pokojninskem zakonu spadajo že v kategorijo nameščencev. Za mladoletne vajence plača v prvih dveh letih celotni prispevek delodajalec.

Eden izmed najbolj z nevarnostmi povezanih poklicev je poklic rudarjev, zato so pri teh tudi prispevki za socialno zavarovanje bistveno višji, kot v drugih poklicih. Tako odpade pri rudarjih na delavce 6 odstotkov in na delodajalce 11.5 % odmerilne podlage, kar se pri rudarskih nameščencih zviša celo na 6.5 odnosno 12 odstotkov.

Prispevke za socialno zavarovanje morajo plačevati tudi prejemniki rent. Prejemniki pokojninske rente bodo plačali za bolniško zavarovanje najmanj 1 % svoje rente (najmanj 4.40 šil.), največ pa 2.6 % rente mesečno. Prejemniki starostne rente plačajo tudi po novem zakonu mesečno 4.40 šil.

Odmerilna podlaga, ki je merodajna tudi za višino prispevkov, je različna pri posameznih zavarovanjih in znaša pri bolniškem zavarovanju mesečno 2.400 šil., pri nezgodnem in pokojninskem zavarovanju pa 3.600 šil. mesečno.

Svoječasno smo že poudarili, da se tudi v socialnem zavarovanju dogajajo krivice in da je za take primere predvidena možnost pritožbe. Po novem zakonu bo imel zavarovanec, ki z morebitno odločbo v rentnem postopku ni zadovoljen, možnost, da se najprej pritoži na razsodišče, kateremu je kot druga instanca nadrejeno višje sodišče.

Če kdo v socialnem zavarovanju ne doseže tega, kar mu pristaja po zakonu, mora najprej zahtevati pismeno odločitev, proti kateri se potem lahko pritoži. Take pismene zahteve mora v bolniškem zavarovanju vložiti pri svoji bolniški blagajni, v pokojninskem ali nezgodnem zavarovanju pa pri tozadevnih zavodih ali pri katerem koli socialnem zavodu. S svojo zahtevo je zavarovanec povedal, kaj misli, da mu pripada, socialni zavod pa mu nato da potrebno pismeno rešitev, proti kateri bo lahko vložil pritožbo.

Rešitev pritožbe traja v bolniškem zavarovanju kakih 14 dni, v pokojninskem ali nezgodnem zavarovanju pa lahko tudi do 6 mesecev, ker so tozadevne proizvodbe včasih precej dolgotrajne. Vendar se pritožnik lahko tolaži s tem, da mu bo moral zavarovalni zavod v slučaju pozitivne rešitve plačati priznano zvišano vsoto tudi za vso čakalno dobo nazaj.

Pritožbo je treba vložiti v obliki tožbe na razsodišče (Schiedsgericht) bodisi bolniškega, pokojninskega ali nezgodnega zavoda. Pri razpravi pred razsodiščem je mogoče navesti vse, kar je potrebno za podporo trditve, torej tudi priče, kakor pri sodišču. Po novem zakonu ima zavarovanec v slučaju, da tudi pri razsodišču ni našel pravice, še pravico, da se pritoži na višje deželno sodišče na Dunaju. Druga pritožba je seveda možna le v gotovih primerih: pri slučajih nezgod samo, če je nezgoda v zvezi s kakšno boleznijo, ali nezgoda pri delu (po trditvi zavarovalnice), ali če gre za vprašanje višine zmanjšanja pridobitvene možnosti. Pri pokojninskem zavarovanju je takih pritožbenih možnosti mnogo več. Tako pritožbo mora sestaviti advokat, ki mora stranko zastopati tudi pred višjim deželnim sodiščem na Dunaju, medtem ko pred razsodiščem lahko vsak sam zastopa svoje koristi, ali pa ga zastopa kdo drugi, ki je bil od njega posebej za to pooblaščen.

Z razsodbo višjega deželnega sodišča na Dunaju so izčrpane možnosti za pritožbo.

Tržni razvoj v novembru

Tržni razvoj pri klavni živini in pitalcih je bil v novembru močno pod vplivom nadaljnjega naraščanja ponudbe po vsej državi. Posledica tega je občuten padec cen pitancev, volov in krav.

V St. Marxu na Dunaju je ponudba klavne živine presegla letošnjo doslej naj-

	ponudba	voli	biki	telice	krave
7. 11.	1727	9.—	12.10	10.—	11.80
14. 11.	1859	8.60	11.80	10.—	11.60
21. 11.	1932	8.40	11.90	9.80	11.40
28. 11.	1699	8.—	11.50	10.—	11.50
povprečje					
oktober	1695	9.12	11.96	10.06	11.80
september	1745	9.05	11.98	9.80	11.85
avgust	1592	9.20	12.05	10.—	12.10
april	1450	8.25	11.50	9.10	11.18

Ta primerjava kaže, da sta mlad pitalci in telica na trgu vedno bolj zahtevani živali, da pa za voli in kravami povpraševanje popušča. Klobasarice so tudi manj zahtevane živali, saj so jih plačevali le še po 6 do 8.80 šil. nasproti 6.28 do 9.80 šil. v oktobru.

	ponudba	I	II	III
8. 11.	9471	13.40	14.—	13.—
15. 11.	7138	13.40	14.—	13.—
22. 11.	8436	13.10	13.80	12.70
29. 11.	8407	12.80	13.60	12.30
povprečje				
oktober	8318	(17.38 — 18.12)	13.72	14.—
september	8116	(17.28 — 18.35)	13.85	14.—
avgust	7015	(17.83 — 18.47)	13.77	14.—
april	6232	12.38 — 13.04	11.78	12.34

Na Koroškem je ponudba prav tako pričela močno naraščati in je proti koncu meseca prišlo že do težav pri vnovčenju. Začetkom meseca so plačevali vole, bike in telice še po 10.— šil., krave po 8.— šil., pitance pa po 12.— do 13.— šil. V drugi polovici meseca pa je cena klavne živine padla na 9.— do 9.50 šil., krav na 6.— šil., pitancev pa na 11.50 do 12.50 šil. Proti koncu meseca so pri zastoju

povpraševanja s strani koroških mesarjev prodali 20 goved in 265 pitancev na Dunaj in tam dosegli za goveda 8.70 do 9.50 šil., za pitance pa 11.— do 13.50 šil.

Vsa ta znamenja kažejo, da moramo v prihodnjih mesecih računati s težavami pri prodaji goved in pitancev ter z nadaljnjim padcem cen. Neobhodno je zato potrebno, da se v smislu zakona o prometu z živino položaj stabilizira, da se

Ing. Jože Španring:

Povečajmo pridelke na njivah z boljšim razmerjem kmetijskih rastlin!

(Predavanje na kmetijskem visokošolskem tednu SKZ v Podravljah)
(II. nadaljevanje)

Ko ugotavljamo vrednost gnoj, ne smemo računati s količino, ki jo nameravamo dati mi, temveč s količino, ki jo pri določeni višini pridelka odnese posevek z njive. Dodati moramo določen faktor za humus in izgube vsled izpiranja, ki pa je v različnih legah različen.

Zaščitna sredstva in ostali potrošni material moramo prav tako vračunati kakor obrabo strojev za vsak posevek. To izračunamo tako, da seštejemo vrednost vseh strojev, ki jih pri pridelovanju posamezne rastline nujno potrebujemo, izračunamo obrestni faktor in delimo s številom let, ki je tak stroj lahko v uporabi s popravili vred.

Vrednost za vzdrževanje zgradb in embalaže upoštevamo pri stroških skladiščenja in prodaje.

Najvažnejše pa je v razpredelnici pregled potrebne delovne sile. Vpisati jo moramo ločeno po kritičnih časih za posamezna dela. Vsako delo namreč zahteva izvršitev v čisto določenem razdobju. Izven tega razdobja nima delo nobenega pomena.

Prvo obdobje pade v nekem izbranem področju n. pr. od 1. do 27. maja in predstavlja čas od pomladne setve in sajenja do spravila strniščnih ozimin. V prvih

42 dneh (koledarskih) je za delo na polju primernih v tem področju samo 26 in v teh 26 dneh moramo posejati in posaditi vse pomladne posevke, v preostalih 10 dneh pa pospraviti strniščne ozimine. Začetek tega obdobja lahko zelo koleba (od 17. 3. do 22. 4.), kar je odvisno od snežne odeje, padavin in toplote.

Drugo obdobje oskrbovanja okopavin in spravljjanja sena traja tu nekako od 28. 5. do 16. 6. (začetek lahko koleba od 17. 5. do 27. 6.).

V tem času moramo oskrbovati okopavine in pospraviti seno. Od skupnih 46 koledarskih dni jih je tu povprečno samo 22 primernih za sušenje sena, 33 pa primernih za delo na polju. Vse to moramo upoštevati, ko predvidevamo količino posameznih pridelkov.

Tretje obdobje je obdobje žetve ozimin z mlačvijo. To traja nekako od 17. 7. do 31. 7., sam začetek pa koleba med 7. 7. in 27. 7. kar je odvisno od dozorevanja ozimin. Za delo na polju je od 14 koledarskih dni primernih samo 10.

Četrti termin traja od 1. 8. do 15. 9. in zajame žetev jarin in drugo košnjo sena na prirodnih in umetnih travnikih. Od 40 dni je primernih za sušenje sedaj samo še 12 dni, za delo na polju pa 33.

Od 15. 9. do 31. 10. traja obdobje

1.000-i plaščev

10.000-i metrov blaga

100.000-kratna izbira

Zato Vaš božični nakup v trgovini Korošcev

G. Umschaden

KLISARNA

ROMAN RITTER

CELOVEC — KLAGENFURT, BURGGASSE 8 — TEL. 21-08

Zaščitna sredstva proti zmrznjenju
steklena volna, eternit, mizne in stenske obloge
gradbeni material vseh vrst

T. KÖFFLER

Celovec-Klagenfurt, Viktringer Str. 3
tel. 22-65

Franz

Sagaischek

veletrgovina s premogom

CELOVEC - KLAGENFURT

Stauderhaus, telefon 21 - 71

Previdnost - poledenela
cesta!

Cestna prilagojenost Vašega vozila odloča!

NOVI

Steyr - Fiat - 1100 N

s svojimi prislovičnimi voznimi lastnostmi ter
s svojo znano gorsko zmogljivostjo, 36 PS,
5 sedežev, 4 vrata, 4 prestave, naprava za
sveži zrak in kurjavo.

Najcenejši voz svojega razreda kompleten
S 38.600.-

Pojasnila, poskusne vožnje, naročila pri
deželnem zastopstvu

Thomas Bohrer
CELOVEC-KLAGENFURT
Villacherstrasse 29

Najcenejši vir nakupa

Blagovna naplavina

BATELITSCH & KASSIG

Celovec-Klagenfurt
Benediktinerplatz 5

Sodobna

tiskarska dela

vseh vrst

TISKARNA „DRAVA“ BOROVLJE

Obiščite ob Vaših božičnih nakupih

BUFFET SPITRA

CELOVEC — KLAGENFURT, 8.-Mai-Strasse 11

Za praznike
najnovejše modele

v bogati izbiri

pri

CELOVEC — KLAGENFURT
Bahnhofstrasse 13

Linolej in vse obloge za pode

Orasch's Erben

Celovec-Klagenfurt

8.-Maistr. 5, tel. 56-38

Zimske noše (dečve) za šolarke,
praktična in mična obleka, od
šil. 191.—. Kärntner Heimat-
werk, Herrengasse.

Vaš
oglas

za vsako
priložnost

V

Slovenski
vestnik

Kammer der gewerblichen Wirtschaft für Kärnten
Sektion Handel

KOROŠKI TRGOVCI

prosijo občinstvo, naj že sedaj oskrbi svoje

božične nakupe

Vse trgovine bodo v sredo 21. decembra 1955
(v mestu Velikovec-Völkermarkt 22. decembra)

tudi popoldne

odprte. - Poleg tega bo odprto tudi na

zlati nedeljo

(18. decembra) od 9. do 12. in od 14. do 18. ure

Kdor pravočasno nakupi, ima največjo izbiro! Kup-
cu, ki ne pride šele v zadnjem trenutku, se more
trgovec s posebno pažnjo posvetiti.

PRAVLJIČNI TOTO v Wiener Gasse

Vaša šansa -
dragoceni dobitki

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 20.00,
22.00, 24.00.

Sobota, 17. december:

5.50 Kmečka oddaja — 8.45 Širni pisani
svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca
do srca (slov.) — 11.45 Oddaja za podeželje
— 13.55 Športne vesti — 14.30 Pozdrav na-
te — 16.20 Prima izbor — 18.00 Iz parla-
menta — 18.30 Oddaja za prijatelje zborne
glasbe — 20.00 Idealna zaročenca (vesel te-
čaj za zakonske kandidate z Jaques König-
steinom).

Nedelja, 18. december:

6.20 Ko veselo se citre oglasijo — 7.25 S
pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) —
8.20 Kmečka oddaja — 9.10 Godba na pihala
— 11.05 Veselje in zabava za vsakogar —
14.30 Pozdrav nate — 16.30 Otroški oder —
17.00 Glasba k čajanki — 19.00 Športna po-
ročila — 20.00 Igra vaška glasba — 21.00
Pokal, slušna igra.

Ponedeljek, 19. december:

5.50 Kmečka oddaja — 6.23 Staro, toda
dobro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospo-
dinjski magacin — 11.45 Oddaja za podeže-
lje — 14.00 Poročila in objave. Za našo vas
(slov.) — 14.30 Knjižni kotiček — 16.20
Znanje za vse — 18.00 Šlagerji — 18.45
Okno v svet (slov.) — 20.10 Glasba za mili-
jone.

Torek, 20. december:

5.50 Kmečka oddaja — 8.45 Medicinsko
predavanje — 9.00 Pozdrav nate — 11.45
Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in ob-
jave. Narodne pesmi in glasba (slov.) — 16.20

Znanje za vse — 16.50 Kulturne vesti —
18.15 Iz parlamenta — 18.40 Oddaja za de-
lavce — 19.30 Za vas, gospa — 20.10 „Loui-
se“, glasbeni roman.

Sreda, 21. december:

5.50 Kmečka oddaja — 6.23 Staro, toda
dobro — 8.45 Iz ženskega sveta — 9.00 Po-
zdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin —
11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Po-
ročila in objave. Zborovske pesmi (slov.) —
15.30 Otroška ura — 18.00 Šlagerji — 18.45
Veseli godci (slov.) — 19.30 Pisana modna
abeceda — 20.10 Peljemo se z vlakom in
pošto.

Četrtek, 22. december:

5.50 Kmečka oddaja — 9.00 Pozdrav nate
— 10.10 Gospodinjski magacin — 11.45 Od-
daja za podeželje — 14.00 Poročila in obja-
ve. Koncertna ura (slov.) — 16.35 Pričljube-
ni zvoki valčkov — 18.00 Šlagerji — 18.15 Iz
parlamenta — 18.30 Govori UNESCO —
18.45 Kmečka oddaja — 10.30 Philips-revija
— 20.10 Slušna igra.

Petek, 23. december:

5.50 Kmečka oddaja — 6.23 Staro, toda
dobro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospo-
dinjski magacin — 11.45 Oddaja za podeže-
lje — 14.00 Poročila in objave. Adventne pe-
smi (slov.) — 15.30 Otroška ura — 15.45
Glasba iz operete in filma — 18.15 Iz parla-
menta — 18.45 Božič na Koroškem (slov.) —
20.40 „Dragoceno življenje“, slušna igra.

RADIO PROGRAM

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00,
17.00, 22.00.

Sobota, 17. december:

6.20 Naš predlog za vaš jedilnik — 7.10
20 minut zabavnih melodij — 11.05 Gospo-
dinjski nasveti — 11.15 Slovenske pesmi —
11.45 Pojte z nami, otroci! — 12.30 Kmetij-
ska univerza: Kako zboljšati in povečati pri-
delek krme — 14.20 Pionirski kotiček —
14.35 Želeli ste — poslušajte! — 16.00 Nove
knjige — 18.00 Okno v svet — 18.35 Jezi-
kovni pogovori — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 18. december:

6.10 Vedre in poskočne za nedeljsko jutro
— 8.00 O športu in športnikih — 9.00 Otro-
ška predstava — 10.00 Družinski pogovori —
11.15 Oddaja za Beneške Slovence —
13.30 Pol ure za našo vas — 14.00 Želeli ste
— poslušajte! — 16.00 Po naši lepi deželi —
18.30 Melodije, ki jih radi poslušate — 20.00
Jugoslovanski operni solisti pojo arije iz zna-
nih oper.

Ponedeljek, 19. december:

6.35 Lahek spored izvajajo Pohorski fant-
je in Mariborski pihalni orkester — 7.10 Za-
bavni zvoki — 11.05 Radijska šola — 12.30
Kmetijski nasveti — 13.30 Slovenske in na-
rodne pesmi — 14.35 Želeli ste — poslušajte!
— 15.45 Partizanske in delovne pesmi —
16.00 Zdravstveni nasveti — 18.00 Smrt in
pogreb v običajih narodov — 20.00 Kulturni
pregled.

Torek, 20. december:

7.10 Klavir in hammond-orgle — 11.05
Cicibanom — dober dan! — 12.00 Slovenske
narodne — 12.30 Kmečka univerza: Sodob-
no izkoriščanje travnišč — 13.30 Tisoč pisanih
zvokov — 14.35 Želeli ste — poslušajte! —
18.00 Zunanje-politični feljton — 18.30 Šport-

Sreda, 21. december:

7.10 Vedre melodije — 11.05 Gospodinjski
nasveti — 11.15 Igra tamburaški orkester
ljubljanških „Svobod“ — 12.30 Kmetijski na-
sveti — 13.30 Ljudske pesmi jugoslovanskih
narodov — 14.35 Želeli ste — poslušajte! —
15.45 Pojo mladinski zbori — 18.00 Iz naših
kolektivov — 18.35 Zanimivosti iz znanosti
in tehnike — 20.00 Mozart: Don Juan, opera.

Četrtek, 22. december:

6.35 Pričljubljene popevke — 11.05 Gospo-
dinjski nasveti — 11.45 Med mladimi pevci
— 12.30 Kmečka univerza: Obdelava in gno-
jenje sadovnjakov — 13.30 Pozdravi ob Dne-
vu JLA — 14.25 Ljudsko-prosvetni obzorik —
14.35 Želeli ste — poslušajte! — 16.10
Glasbene uganke — 18.10 Pesem skozi stolet-
ja — 20.00 Mladinska oddaja — 20.20 „Čet-
rtkov, večer“ domačih pesmi in napevov.

Petek, 23. december:

6.35 Melodije Emerica Kalmanna in Jo-
hanna Straussa — 11.05 Gospodinjski nasveti
— 11.45 Cicibanom — dober dan! — 12.00
Slovenske narodne — 12.30 Kmetijski nasveti
— 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 16.00
Modni kotiček — 18.15 Igra Vaški kvintet,
pojta Božo in Miško — 20.00 Tedenski zu-
nanje-politični pregled — 20.15 Prireditelji
slovenskih narodnih pesmi pred mikrofonom:
Pavle Kernjak in koroška narodna pesem.